

Een onafhankelijke advocatuur, als pijler van de rechtsstaat

Bij de Consumentenbond is nuttige informatie te vinden over de vele rechtsbijstandverzekeringen die in ons land verkrijgbaar zijn. De bond zet in een vergelijking diverse mogelijkheden op een rij. Wie belangstelling heeft om een rechtsbijstandverzekering te nemen, kan daar goede raad vinden. (www.consumentenbond.nl/rechtsbijstandverzekering)

Bij het fenomeen rechtsbijstandverzekering is in Nederland, anders dan in diverse andere landen, wel iets bijzonders aan de hand. De verzekeraars willen namelijk liefst zelf de rechtsbijstand verlenen waarvoor men verzekerd is. Dat is opmerkelijk, want normaliter verlenen verzekeraars aan hun verzekerden financiële compensatie bij schade, het zijn financiële dienstverleners. Omdat het financieel lucratiever is zijn verzekeraars echter zelf juridische diensten gaan verlenen, als een 'bijproduct'. Vele verzekeraars hebben daarom eigen juristen en ook advocaten in dienst genomen, die worden betaald door de verzekeraar. Het is belangrijk om te weten dat daar een verdienmodel achter zit, dat op een aantal aspecten uw mogelijkheden als rechtsbijstandsverzekerde bepaalt.

Vrije keuze ?

De verzekeraar beslist samen met deze juristen of u een bepaalde procedure op kosten van de verzekering mag voeren. Met enige regelmaat krijgen wij vragen van verzekerden omdat hun verzekeraar geen toestemming geeft en men elders op zoek moet naar de gewenste hulp. Soms is dat dan nog op te lossen, maar niet altijd en het vervelende is dat het een discussie oplevert naast de kwestie die eigenlijk behandeld moet worden.

Bij procedures heeft een rechtsbijstandsverzekerde het recht om een eigen advocaat te kiezen. De vrije keus die verzekerden behoren te hebben werd door verzekeraars lange tijd beperkt, tot het Europese hof van justitie in hoogste instantie bevestigde dat het recht op een zelf gekozen advocaat in geval van een procedure nooit door verzekeraars mag worden ingeperkt. Veel verzekeraars hebben echter maatregelen genomen om te voorkomen dat de vrije keus voor een eigen, onafhankelijke advocaat teveel kosten voor de verzekeraar met zich brengt. Een bekend voorbeeld is dat een advocaat die door de verzekeraar wordt aangewezen geheel wordt vergoed, maar een zelf gekozen advocaat slechts tot een bepaald limietbedrag en dan ook alleen als de advocaat toestemming vraagt voor de werkzaamheden. Bovendien worden verzekerden nog op een andere manier beknot in hun mogelijkheden.

Niet alles is gedekt

Verzekeraars in Nederland geven verder alleen voor bepaalde rechtsgebieden dekking. Niet alle rechtsgebieden dus: het familierecht bijvoorbeeld wordt bij vrijwel alle verzekeraars van normale dekking uitgesloten, evenals het strafrecht. Dit zijn juist terreinen waarmee particulieren onbedoeld en onverwacht in aanraking kunnen komen.

Omdat verzekeraars met een verdienmodel werken waarbij hun financiële belang strijdig kan zijn met het belang van de verzekerde, mag niet de illusie gekoesterd worden dat rechtsbijstandsverzekeraars in staat zijn de rechtsbescherming te bieden die noodzakelijk is voor het handhaven van de rechtsstaat als geheel. Men zal alleen de krenten uit de pap pakken.

Orde van Advocaten

Dankzij de Wet op de Rechtsbijstand kunnen particulieren (en soms ook kleine bedrijven) die onder wettelijke grenzen van inkomen en vermogen uitkomen, gebruik maken van door de overheid gefinancierde rechtsbijstand. Onder die rechtsbijstand vallen anders dan bij de verzekeraars wel alle rechtsgebieden, dus bijvoorbeeld ook het familierecht en strafrecht. En men kan in die situatie zelf zonder restricties een onafhankelijk werkend advocaat zoeken. Het belang daarvan mag niet onderschat worden, het is een van de fundamenten van de rechtsstaat, zoals onlangs bijvoorbeeld bij de Toeslagenaffaire nog eens duidelijk bleek. Het is belangrijk dat advocaten op kunnen komen voor de rechten van burgers. Hun onafhankelijke positie is daarbij van wezenlijk belang. De Nederlandse Orde van Advocaten ziet streng toe op de waarborging van die onafhankelijkheid.

Voor iedereen die zich met dit principe verenigt, wijs ik er op dat zeer recent in het parlement nog een meerderheid gestemd heeft tegen een al in 2017 door een commissie van deskundigen dringend aanbevolen verhoging van de tarieven die sociaal advocaten betaald krijgen. Minister Dekker onderzoekt of rechtsbijstandsverzekeraars niet een goedkoper alternatief kunnen bieden. Familierecht zou zelfs, net als bij de verzekeraars, helemaal niet meer door de overheid vergoed moeten worden. Het is opvallend dat een meerderheid in het parlement adviezen van door haar zelf aangestelde deskundigen naast zich legt, kennelijk omdat het te 'sociaal' bevonden wordt. Men dreigt daarbij steeds meer uit het oog te verliezen dat een onafhankelijk werkende advocatuur een kernwaarde is voor de rechtsstaat en niet alleen de krenten uit de pap behandelt.

Ons advocatenkantoor waakt met de Nederlandse Orde van Advocaten voor een onafhankelijke, deskundige werkwijze. Wij hopen dat nog in lengte der dagen te kunnen doen, de waan van de dag in het politieke speelveld achter ons latend. We zijn meer dan een financieel dienstverleningsproduct.

Mr. Willem van Voorst Vader, advocaat

DE RECHTER
ADVOCATEN & MEDIATORS

De Rechter Advocaten

kantoor Hulst

Havenfort 2
4561 GD Hulst
tel. +31 114 312090
fax +31 114 319846

kantoor Terneuzen

Axelsestraat 1
4537 AA Terneuzen
tel. +31 115 617200
fax +31 115 614821

kantoor Middelburg

Noordpoortplein 3
4331 RM Middelburg
tel. +31 118 370670
fax +31 118 370329